

اوتوگراف

اوتوگراف (a.to.ge.rif)، واژه‌ای در زبان اروپایی (autograph) به معنی امضا و دست نویس، اما در اصطلاح زبان فارسی تاجیکی در دو معنی به کار می‌رود: یکی به معنی یاد و خاطره‌ای است که مؤلف برای زنده نگه داشتن آن در گوشه‌ای از کتابی که خود نوشته، یادداشت میکند و دیگر متنی است که دست نوشته خود مؤلف باشد. دست نوشته‌های مؤلفان همیشه موثق‌ترین و معتمدترین اسناد درباره نوشته‌های آنها است و هرگاه درباره درستی مطالب چاپ شده آنها میان پژوهندگان اختلاف رود، به او توگراف که همان دست نویس اصلی مؤلف است، رجوع میکنند. از این روی، این دست نوشته‌ها را در جایی که در دسترس همگان باشد، مانند موزه‌ها و کتابخانه‌ها، نگه می‌دارند. مثلاً دست نوشته‌های صدرالدین عینی در موزه‌ای که از خانه او ساخته‌اند و دست نوشته‌های تورسون زاده نیز در خانه او که به موزه مبدل شده، نگهداری می‌شود.

منابع: دایرة المعارف ادبیات و صنعت تاجیک، ۴۸/۱؛ فرهنگ اصطلاحات

ادبیات شناسی ۷.

قبادیانی

Автограф

Автограф, вожае дар забони аврупоӣ ба маънии имзо ва дастнавис, аммо дар истилоҳи забони форсии тоҷикӣ дар ду маънӣ ба кор меравад: яке ба маънии ёду хотираест, ки муаллиф барои зинда ниғаҳ доштани он дар ғӯшае аз китобе, ки худ навишта, ёддошт мекунад ва дигар матнест, ки дастнавиштаи худи муаллиф бошад. Дастнавиштаҳои муаллифон ҳамеша муваассақтарин ва муътамадтарин аснод дар бораи навиштаҳои онҳо аст ва ҳар гоҳ дар бораи дурустии матолиби чопшудаи онҳо миёни пажухандагон ихтилоф равад, ба автограф, ки ҳамон дастнависи аслии муаллиф аст, рӯҷу мекунад. Аз ин рӯ, ин дастнавиштаҳоро дар ҷое ки дар дастраси ҳамагон бошад, монанди музейҳо ва китобхонаҳо, ниғаҳ медоранд. Масалан, дастнавиштаҳои Садриддин Айнӣ дар музейе, ки аз хонаи ӯ сохтаанд ва дастнавиштаҳои М. Турсунзода низ дар хонаи ӯ, ки ба музей мубаддал шуда, ниғаҳдорӣ мешавад.

Манбаъ: Энциклопедияи адабиёт ва санъати тоҷик, 1/48; Фарҳанги истилоҳоти адабиётшиносӣ 7.

Қубодиёни

Донишномаи адаби форсӣ. Адаби форсӣ дар Осиёи Миёна. – Техрон: Интишороти вазорати фарҳанг ва иршоди исломӣ, 1380, ҷ. 1, саҳ. 144.